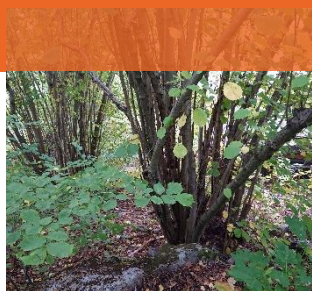

Naturfaglig vurdering ved detaljregulering i Åsjordet, Oslo kommune

Anders Thylén

Naturfaglig vurdering ved detaljregulering i Åsjordet, Oslo kommune

Forfattere: Anders Thylén

Publisert: 22.03.2023

Antall sider: 30 sider

Publiseringstype: PDF med aktive lenker

Oppdragsgiver: Åsjordet Eiendom AS

Tilgjengelighet: Dokumentet er offentlig tilgjengelig

Rapporten refereres som: Thylén, A. 2023. Naturfaglig vurdering ved detaljregulering i Åsjordet, Oslo kommune. Biofokus-rapport 2022-114. Stiftelsen Biofokus. Oslo.

Forsidebilder: Eika i Åsjordet 9 / Furu-hasselbestand / Hasselkjuke / Bakkefiol / Hasselkjerr. Foto: Anders Thylén.

Biofokus rapport 2022–114

ISSN 1504-6370

ISBN 978-82-8449-148-6

Gaustadalléen 21
NO-0349 OSLO
Org.nr: 982 132 924
post@biofokus.no
www.biofokus.no

Forord

Stiftelsen Biofokus har på oppdrag fra Åsjordet Eiendom AS undersøkt naturmangfold i et planområde i Åsjordet 9-13 i Ullern bydel i Oslo kommune. Prosjektansvarlig i Biofokus har vært Anders Thylén.

Kontaktperson for oppdragsgiver har vært Jan Arne Algrøy i Neptune properties. Vi vil takke for god dialog og godt samarbeid i prosjektperioden.

Oslo, 22. mars 2023

Anders Thylén

Eiendommene i Åsjordet består hovedsakelig av hus og hager med plener og beplantninger, men med rester av naturlig skogvegetasjon (furubestand i bakgrunnen av bildet). Foto: Anders Thylén.

Sammendrag

Det er satt i gang planarbeid for detaljregulering av et område i Åsjordet i Ullern bydel i Oslo kommune. Målet med planarbeidet er å detaljere rekkehusbebyggelse på eiendommene. Biofokus har fått i oppdrag å kartlegge og lage rapport for naturmangfold.

Som utgangspunkt vurderes det at planene ikke vil medføre vesentlig påvirkning på natur utenom selve planområdet, undersøkelsesområdet i naturmangfoldutredningen er dermed lik planområdet. Planområdet ligger i kalkområdene i vestre del av Oslo, med kalkrike bergarter og kalkkrevende vegetasjon. Mye av naturen i nærområdene er bygd ned, men restarealer av skog finnes innimellom bebyggelsen. Restarealene består i stor grad av kalkbarskog og edelløvsskog. I planområdet er det et mindre areal med furu-hasselskog i bakkant av eksisterende hus. Ellers er det opparbeidet hage.

Det er fra tidligere registrert en naturtypelokalitet i området, Åsjordet 9 (BN00122459) hul eik med B-verdi. Det er ikke registrert nye naturtypelokaliteter i denne omgang. Furu-hasselholtet er for lite til å kartlegges som naturtype, men utgjør en rest av rødlistet naturtype «kalk- og lågurtfuruskog», og er valgt å kartlegge som viktig grønnstruktur. Foruten enkelte mindre trær og oppslag av treslagene ask og alm (begge EN) er det ikke registrert rødlistearter i området, men det er funnet enkelte litt krevende arter knyttet til både gamle trær og til rik bakkevegetasjon. Det er en god del fremmede arter i området, både i skogholtet og langs veikanter.

I planene for området er det tatt hensyn til den registrerte eika, som er sikret med en «hensynssone - bevaring naturmiljø» i plankart og reguleringsbestemmelser. Hensynssonen i seg er etter vår vurdering noe snau i retning sør/sørvest der røttene trolig strekker seg lengst. Samtidig vil de nærmeste tiltakene i den retningen trolig være forenlige med å ivareta eikerøttene, forutsatt at en tar nødvendige hensyn. En grundig marksikringsplan, og stor forsiktighet med en arborist til stede ved arbeider nærmest inntil hensynssonen vil være forutsetninger for å sikre eika. Furu-hasselholtet, som er registrert som viktig grønnstruktur, vil etter gjeldende plantegninger bli nedbygd i sin helhet. Konsekvensen av planene vurderes iht. Miljødirektoratets veileder (M-1941) som «noe miljøskade», med nedbygging av furu-hasselholtet som styrende påvirkning.

Vurdert opp mot naturmangfoldloven kan en si at kunnskapsgrunnlaget er godt. I forhold til økosystemtilnærming og samlet belastning har det over lang tid pågått en gradvis reduksjon av habitater i kalkområdene ved indre Oslofjord ved nedbygging av resthabitater av kalkrik natur. Konsekvensen av byggeplanene for naturen er isolert sett begrenset, men føyer seg inn som en del i denne utviklingen med bit-for-bit-utbygging.

Ved anleggsarbeidene må en gjøre sikringstiltak for å unngå skader på eika og dens rotsystem. En må også gjøre tiltak for å unngå spredning av fremmede arter ut og inn av planområdet.

Innhold

1	Innledning	6
1.1	Bakgrunn	6
1.2	Planområde og planlagte tiltak	6
1.3	Naturgrunnlag og historikk	7
1.4	Tidligere registreringer	10
2	Metode	11
2.1	Datainnsamling.....	11
2.2	Vurdering av naturmangfold i planprosjektet	11
2.3	Naturmangfoldloven	12
2.4	Behandling av data og prosjektets produkter.....	13
3	Resultater	14
3.1	Naturtyper.....	14
3.2	Viktig grønnstruktur	14
3.3	Artsmangfold	17
3.4	Fremmede arter.....	18
4	Vurdering av naturmangfoldet og planene	18
4.1	Konsekvenser av tiltaket	18
4.2	Vurdering opp mot Naturmangfoldloven	22
4.3	Hensyn og avbøtende tiltak.....	23
4.4	Håndtering av fremmede arter	24
5	Referanser	25
	Vedlegg 1. Naturtypebeskrivelser	26
	Vedlegg 2. Kategorier for rødlistearter	28
	Vedlegg 3. Kategorier for fremmede arter	29

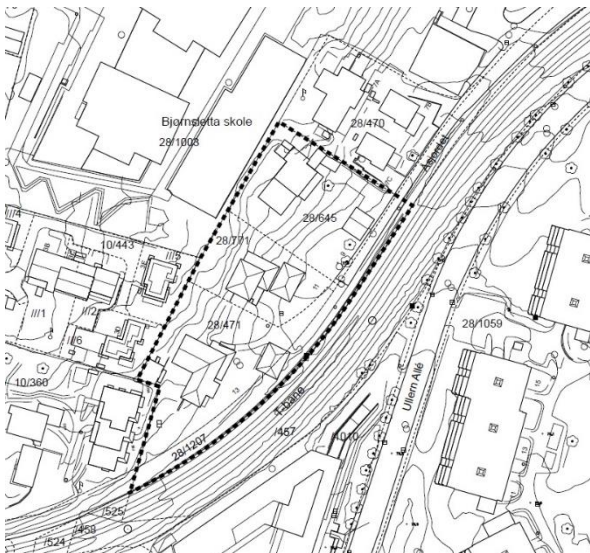
1 Innledning

1.1 Bakgrunn

Det er satt i gang planarbeid for detaljregulering av tre eiendommer i Åsjordet 9-13 i Oslo kommune. Målet med planarbeidet er å rive all eksisterende bebyggelse og detaljere ny rekkehusbebyggelse på eiendommene. Planarbeidet ble opprinnelig igangsatt i 2017, og er nå gjenopptatt etter å ha ligget nede en periode.

Planforslag fremmes av A-LAB AS på vegne av Åsjordet Eiendom AS. Eiendommene omfattes av småhusplanen i Oslo. Oslo kommune stiller krav om naturmangfoldutredning, og det pekes bl.a. på en stor eik og andre trær i planområdet som må vurderes. Biofokus har fått i oppdrag av prosjekteier å kartlegge og lage rapport for naturmangfold. De naturfaglige vurderingene i denne rapporten vil være en del av det faglige grunnlaget i planprosessen.

1.2 Planområde og planlagte tiltak

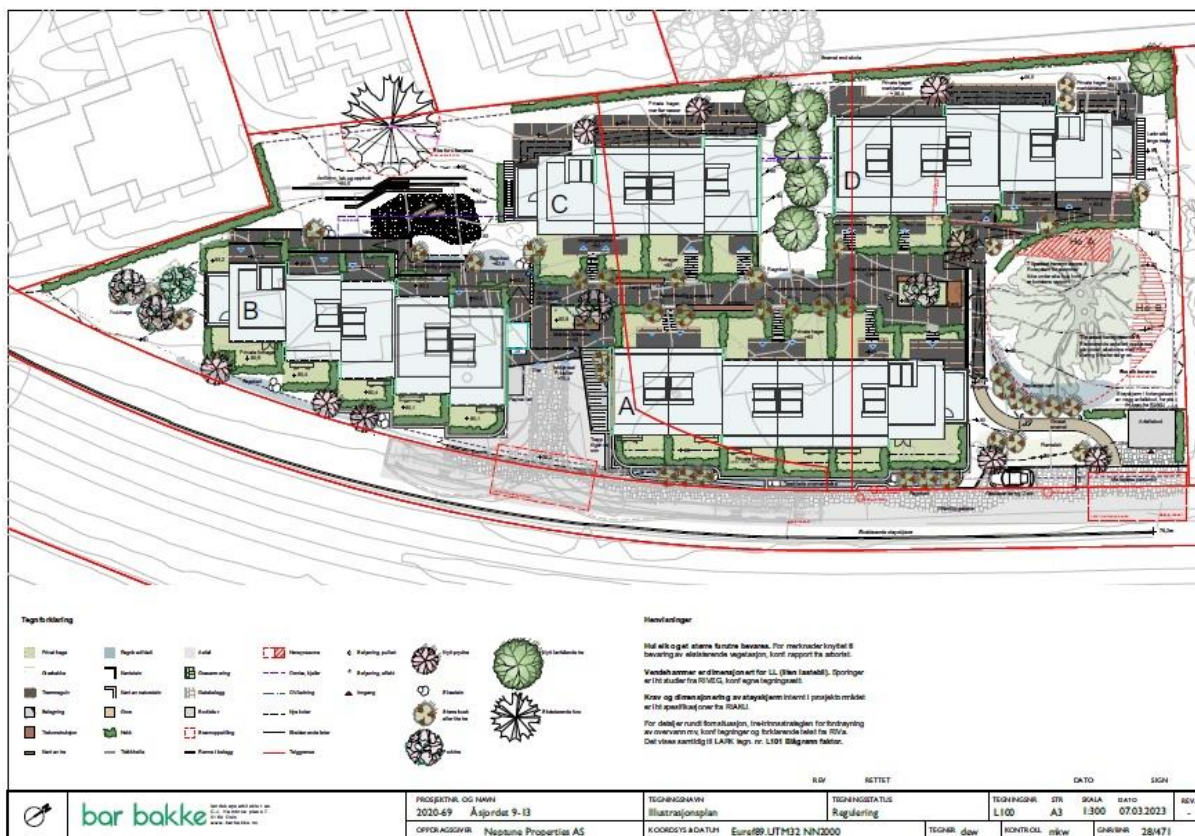

Figur 1: Planområdet i Åsjordet 9-13, markert med stiplede streker. Fra oppdragsgiver.

Planområdet ligger i Ullern bydel i Oslo kommune, rett vest for Åsjordet T-banestasjon. Omgivelsene består av villabebyggelse med små teiger med restnatur innimellom. Planområdet, som vises i figur 1, grenser mot T-banelinja i sørøst og mot Bjørnsletta skole i nordvest, for øvrig mot annen bebyggelse. Det består av tre eiendommer, Åsjordet 9, 11 og 13, som er bebygget med hvert sitt bolighus med tilhørende utearealer bestående av plener og beplantninger. I nord står et stort eiketre og i vestre del finnes noe grøntareal med rester av naturlig skogvegetasjon.

Illustrasjonsplan og planlagt bebyggelse vises i figur 2.

Etter at Biofokus utførte feltarbeidet i september og leverte et første utkast til rapport i november er det tilkommet et par endringer og nye momenter i planene. Det foreligger et nytt illustrasjonskart som vises i figur 2. De viktigste endringene sammenlignet med tidligere er at innfarten til området er flyttet fra å ligge nord i området ved Åsjordet 9 til å legges mellom de nye byggene i Åsjordet 13. Nytt er også at eksisterende bygg i Åsjordet 9 er planlagt revet og at det vil bli bygget nye rekkehus også her. I tillegg er utstrekningen av øvrige bygg noe endret. Planendringene har ikke noe å si i forhold til utført feltarbeid eller kunnskapsgrunnlaget. Det foreligger derimot en ny vurdering av eika i nr. 9, utført av trepleier i Hageform AS, som utgjør et viktig kunnskapsgrunnlag (Rogneby 2023).

Figur 2: Illustrasjonsplan datert 07.03.2023 for Åsjordet 9-13 med foreslått bebyggelse og buffersone for eik (merket som rødstiplet sirkel).

Som utgangspunkt for naturmangfoldutredningen, vurderes det at planene ikke vil medføre vesentlig påvirkning på natur utenom selve planområdet. Undersøkellesområdet for naturmangfoldvurderingene i denne rapporten er dermed lik planområdet.

1.3 Naturgrunnlag og historikk

Topografi, geologi og klima

Undersøkellesområdet ligger i en sørøstvendt helning i terrenget, ca. 80-88 moh. Berggrunnen består ifølge NGU av kalkstein (knollekalk) med overganger mot leirskifer (NGU 2022a). Berggrunnskartet viser også smale stråk av syenittporfyr (en vulkansk bergart) i nord-sørgående retning øst for planområdet. Ved befaring ble det observert bergknauser i planområdet bestående av rombeporfyr/syenittporfyr. Så det er trolig innslag av flere ulike typer berg i området. Berggrunnen er uansett mer eller mindre lettforvitret og gir et mineral- og baserikt næringsgrunnlag for vegetasjonen. Området ligger under marin grense men løsmassene består likevel hovedsakelig av tynne lag av forvitningsmateriale (NGU 2022b).

Området ligger i boreonemoral vegetasjonssone (BN) og overgangsseksjon (OC).

Vegetasjon

Mye av naturen i nærområdet er bygd ned. Restområder av skognatur finnes inimellom bebyggelsen. Disse består i stor grad av kalkbarskog på skinnere partier, med dominans av furu og hassel, og

ellers edelløvsskog av lågurt/kalklågurttype der det er litt mer jordsmonn. I planområdet er det rester av furu/hasselskog i bakkant av eksisterende hus, av typen bærlyng-lågurtskog eller bærlyng-kalklågurtskog. Ellers er det opparbeidet hage med plen, frukttrær, hekker og annen beplantning.

Historikk

Planområdet og nærområdene har vært gjennom store endringer de siste 70-80 årene. I 1947 var trikkelinja allerede på plass, men utbyggingen i området var begrenset, se figur 3. Det var fortsatt mye skog og jorder i området. Planområdet besto av skog og nederst mot trikkelinja et jorde. Området ved dagens Bjørnsletta skole var skog helt fram til tidlig på 1980-tallet. Nyere flybilder (se figur 4) viser endringer i området de siste 10-15 årene. I 2010 var det fortsatt en skogteig med furudominert skog mellom Åsjordet 11-13 mot Skogfaret (bildet viser situasjonen i 2004). Bygging av nye boliger og deretter ombygging av skolen resulterte i dagens situasjon med kun et lite furu-hassel-holt bak husene i planområdet i tillegg til et antall gjenstående furuer på skoleområdet som siste rest.

Figur 3: Flyfoto av området fra 1947. Fra <https://kart.finn.no/>.

Figur 4: Flyfoto fra 2004 (øverst) og dagens situasjon (nederst), som viser den nyere utviklingen i området. Fra <https://kart.finn.no/>.

1.4 Tidligere registreringer

Naturtypekartleggingen i Ullern bydel har foregått i flere omganger med registreringer etter DN-håndbok 13 av Siste Sjanse (nå Biofokus) i 2004, og videre kartlegging av hule eiker i 2019 (Høitomt et al. 2019) (Miljødirektoratet 2022). Det ble i disse kartleggingene registrert en naturtypelokalitet i undersøkelsesområdet, lokalitet BN00122459 Åsjordet 9, som er en stor eik vurdert som viktig (B-verdi). I nærområdene er det ellers registrert flere naturtypelokaliteter, mest store eiker, men også enkelte skogholt med edelløvskog, se figur 5. Det er ikke utført registreringer etter Miljødirektoratets instruks og det er heller ingen tidligere artsregistreringer innenfor planområdet.

Figur 5: Tidligere registrerte naturtyper i nærområdene til Åsjordet. Fra Naturbase, hentet ut 24.10.2022. Planområde markert med svart strek.

2 Metode

2.1 Datainnsamling

Kartleggingstema

Arbeidet har omfattet kartlegging og vurdering av:

- Områder spesielt viktige for bevaring av biologisk mangfold (viktige naturtyper) etter DN-håndbok 13 (Direktoratet for Naturforvaltning 2007) med tilhørende oppdaterte faktaark (Miljødirektoratet 2015).
- Utvalgte naturtyper i henhold til [Naturmangfoldloven](#) og [Forskrift om utvalgte naturtyper](#).
- Rødlistede naturtyper i henhold til Norsk rødliste for naturtyper 2018 (Artsdatabanken 2018b)
- Biologisk viktig grønnstruktur. Restnatur i byggesonen som ikke «når opp» som naturtype eller viltområde men som likevel har betydning for artsmangfold lokalt eller for landskapsøkologiske sammenhenger.
- Levesteder for rødlistearter og andre forvaltningsrelevante arter. Rødlistekategorier følger gjeldende norsk rødliste (Artsdatabanken 2021). Se vedlegg 2 for forklaring av kategorier.
- Forekomster av fremmede arter iht. Fremmedartslista 2018 (Artsdatabanken 2018a). Se vedlegg 3 for forklaring av kategorier.
- Geologisk mangfold, med fokus på rødlistede landformer (Artsdatabanken 2018b)

Viktige datakilder

Tilgjengelige naturdatabaser og litteratur er gjennomgått for å samle eksisterende kunnskap om området, bl.a. Naturbase og Artskart. Tolkning av flybilder og ikke minst historiske flybilder har også vært et viktig grunnlag.

Feltkartlegging

Feltkartlegging i området ble utført av Anders Thylén 29. september 2022. Tidspunkt på året var noe seint for fange opp alle arter av karplanter, men var likevel ok for å gi et godt bilde av vegetasjonen i området. Tidspunktet burde òg være passende for sopp. Været var godt og gunstig for kartlegging.

Under feltarbeidet har det i hovedsak vært fokus på artsgruppene karplanter, sopp og virveldyr, men også grupper som lav og moser er blitt vurdert.

2.2 Vurdering av naturmangfold i planprosjektet

Oppdraget gjelder ikke en konsekvensutredning (KU) i juridisk forstand. Det er gjort en enkel vurdering av påvirkning fra utbyggingsplanene, med utgangspunkt i retningslinjer, temaer og begrepsbruk fra

Miljødirektoratets veileder for konsekvensutredninger for klima og miljø M-1941 (Miljødirektoratet 2021), se tabell 1.

Tabell 1: Skala og veiledning for konsekvensvurdering av delområder, fra Veileder M-1914.

Skala	Konsekvensgrad	Forklaring
----	Svært alvorlig miljøskade	Den mest alvorlige miljøskaden som kan oppnås for området. Gjelder kun for områder med stor eller svært stor verdi.
-	Alvorlig miljøskade	Alvorlig miljøskade for området
--	Betydelig miljøskade	Betydelig miljøskade for området
-	Noe miljøskade	Noe miljøskade for området
0	Ubetydelig miljøskade	Ingen eller ubetydelig miljøskade for området
+ / ++	Noe miljøforbedring. Betydelig miljøforbedring	Miljøgevinst for området. Noe forbedring (+) eller betydelig forbedring (++)
+++ / ++++	Stor miljøforbedring. Svært stor miljøforbedring	Stor miljøgevinst for området. Stor (+++) eller svært stor (++++) forbedring. Benyttes i hovedsak der områder med ubetydelig eller noe verdi får en svært stor verdiøkning som følge av tiltaket

2.3 Naturmangfoldloven

Naturmangfoldloven (Klima- og miljødepartementet 2009) legger føringer for hvordan naturens mangfold skal hensyntas ved ulike typer planlagte tiltak. Nedenfor er paragraf 8-10 under kap. II (almennelige bestemmelser om bærekraftig bruk) listet, og hver paragraf er kommentert med utgangspunkt i Biofokus rolle i planprosjektet.

§ 8.(kunnskapsgrunnlaget)

Offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger. Kravet til kunnskapsgrunnlaget skal stå i et rimelig forhold til sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet.

- Biofokus baserer sine vurderinger om arters bestandssituasjon på den norske rødlisten for truede arter (Artsdatabanken 2021), Artsdatabankens oversikt over alle norske arters utbredelse i Artskart (Artsdatabanken og GBIF Norge 2022), Miljødirektoratets oversikt over prioriterte arter i Naturbase (Miljødirektoratet 2022) og Naturindeks for biologisk mangfold (Jakobsen og Pedersen 2020).
- Vi kartlegger artsmangfoldet og dokumenterer dette gjennom Artskarts løsninger.

- Biofokus baserer sine vurderinger om naturtypers utbredelse og økologiske tilstand på Artsdatabankens rødliste for truede naturtyper (Artsdatabanken 2018b), Miljødirektoratets oversikt over forvaltningsrelevante naturtyper (inkludert rødlistede og utvalgte naturtyper) (Miljødirektoratet 2022), samt på vitenskapelige vurderinger av [økosystemenes økologiske tilstand](#).
- Vi avgrensner og vurderer naturtyper i henhold til Miljødirektoratets instruks for naturtypekartlegging basert på beskrivelsessystemet NiN og/eller etter DN-håndbok 13 om kartlegging og verdisetting av biologisk mangfold. I tillegg finnes det store mengder informasjon fra biologiske undersøkelser gjennom flere tiår som vi bruker aktivt i våre vurderinger.

§ 9.(føre-var-prinsippet)

Når det treffes en beslutning uten at det foreligger tilstrekkelig kunnskap om hvilke virkninger den kan ha for naturmiljøet, skal det tas sikte på å unngå mulig vesentlig skade på naturmangfoldet. Foreligger en risiko for alvorlig eller irreversibel skade på naturmangfoldet, skal ikke mangel på kunnskap brukes som begrunnelse for å utsette eller unnlate å treffe forvaltningstiltak.

- Det vil ikke være mulig i løpet av en enkelt undersøkelse å få en fullstendig oversikt over alle biologiske verdier i et utredningsområde.
- Biofokus bruker faglig skjønn for å avveie hvor detaljerte undersøkelsene trenger å være, samt bruker vår kunnskap om økologiske sammenhenger ved avgrensning og verdisetting av naturtyper, samt når konsekvensene av konkrete tiltak skal vurderes.
- Vi angir i rapporten noe om usikkerheten knyttet til registreringene, og om denne usikkerheten er akseptabel eller ikke. Vi vil foreslå tilleggskartlegginger dersom usikkerheten er for stor.

§ 10.(økosystemtilnærming og samlet belastning)

En påvirkning av et økosystem skal vurderes ut fra den samlede belastning som økosystemet er eller vil bli utsatt for.

- Biofokus bruker de samme kildene som nevnt under «kunnskapsgrunnlaget», og gjør overordnede vurderinger av forekomster, trusler og økologiske sammenhenger på landskapsnivå og i et regionalt og nasjonalt perspektiv.
- Biofokus bruker digitale kart og flybilder for å se på utvikling over tid i et gitt område. Dette gir et godt grunnlag for å vurdere hvilken belastning økosystemet har vært utsatt for tidligere.

2.4 Behandling av data og prosjektets produkter

Rapporten fra oppdraget blir etter ferdigstilling og godkjenning publisert i Biofokus sin rapportserie på vår hjemmeside. Alle artsdata fra prosjektet blir gjort tilgjengelige i Artskart via Biofokus egen artsbase (BAB). Naturtypedata blir levert Statsforvalteren/Miljødirektoratet for innleggelse i Naturbase.

3 Resultater

Naturkvalitetene i området består i hovedsak av tidligere kartlagt naturtypelokalitet med eik (se 3.1) og et lite furu-hasselholt med rødlistet naturtype / viktig grønnstruktur i bakkant av husene i Åsjordet 11-13 (se 3.2). Furu-hasselholtet består av rødlistet naturtype «kalk- og lågurtfuruskog». Naturverdier i området vises i figur 6. Det er noen utfordringer med fremmede arter i området, se 3.4.

3.1 Naturtyper

Det er ikke avgrenset nye naturtypelokaliteter etter DN-håndbok13 i denne omgang. Tidligere registrert lokalitet med hul eik i Åsjordet 9 (BN00122459) opprettholdes uten endringer (Figur 6). Denne er registrert som viktig (B-verdi). Lokalitetsbeskrivelse finnes i vedlegg 1. Hule eiker har status som utvalgt naturtype etter forskrift om utvalgte naturtyper (jf. naturmangfoldloven § 52). Det er også en registrert eik rett utenfor planområdet i Åsjordet 7C (BN00122457). Denne blir ikke berørt av planene.

Furu-hasselholtet bak husene i Åsjordet 9-11 består av rødlistet naturtype «kalk- og lågurtfuruskog», vurdert som sårbar (VU) i Norsk rødliste for naturtyper (Artsdatabanken 2018b). Den skulle dermed kunne ha vært avgrenset som naturtype etter DN-håndbok 13, men den er under inngangsverdi på størrelse. Den er ca. 0,4 daa, mens inngangsverdi for kalk-furuskog er 0,5 daa. Lokaliteter kan avgrenses selv under inngangsverdi, dersom de har helt spesielle kvaliteter eller artsforekomster, men det er ikke tilfellet her. Lokaliteten er mer grundig beskrevet som viktig grønnstruktur i 3.2.

3.2 Viktig grønnstruktur

Holtet med furu-hasselskog er avgrenset som biologisk viktig grønnstruktur, se figur 6. Lokaliteten er liten (0,39 daa.) og består av kalkfuruskog / lågurtfuruskog. Eksakt kartleggingsenhet etter Natur i Norge (NiN) (Bratli et al. 2019) er vanskelig å fastslå mellom typene bærlyng-lågurtskog og bærlyng-kalklågurtskog. Berggrunnen er som tidligere sagt angitt av NGU som kalkstein og skifer, mens det ved befaring er observert en knaus med rombeporfyr/syenittporfyr. Begge typene inngår uansett i den rødlistede naturtypen kalk- og lågurtfuruskog. Skogholtet har et øvre sjikt av eldre furu og enkelte store bjørk og morell. Det er seks-syv furuer med en stammeomkrets på 90-140 cm, de fleste ca. 110-120 cm. I nordøst er det en furu på ca. 160 cm. I et nedre tresjikt er det relativt tett med hassel og morell, til dels også noe ask (EN), spisslønn og den fremmede arten gullregn (SE). Bakkevegetasjonen er i partier noe forstyrret av ulike aktiviteter, lekestativ og dumpet hageavfall, men ellers relativt intakt. I partier er det relativt grov hassel, men i sørvest mot Åsjordet 13 er det ungt oppslag etter tidligere hogst. Holtet har fremst betydning for arter av sopp, lav og insekter knyttet til eldre furu og hassel og til karplanter og evt. sopp knyttet til kalkrik furu-hasselskog.

I øvre del av plenen i Åsjordet 11 er det noe tørrengpreget vegetasjon med arter som skogsveve, hårsveve, tiriltunge og rødknapp. Kvalitetene er noe marginale, og området er ikke avgrenset.

Grønnstrukturen i planområdet ligger noe isolert. For bl.a. fugler og for insekter knyttet til gamle trær (eik) er det likevel del av den spredte grønnstrukturen med spredte skogholt og enkelttrær i landskapet.

Åsjordet 9-13

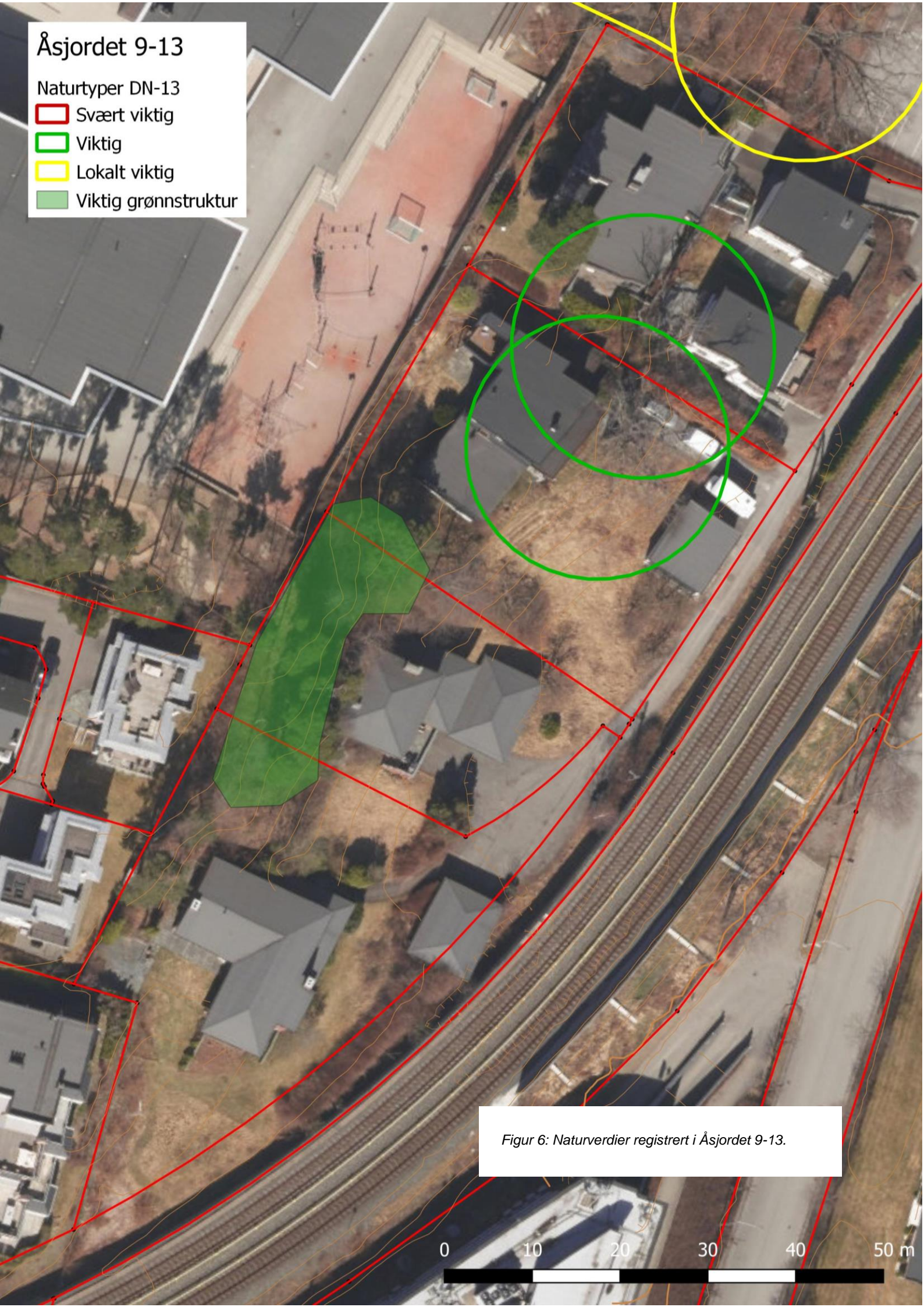
Naturtyper DN-13

 Svært viktig

 Viktig

 Lokalt viktig

 Viktig grønnstruktur

Figur 6: Naturverdier registrert i Åsjordet 9-13.

0 10 20 30 40 50 m

Figur 7: Naturverdier i undersøkellesområdet ved Åsjordet. Øverst eika i lokalitet BN00122459. Nederst interiør fra grønnstrukturen med furu-hasselholtet. Foto: Anders Thylén.

3.3 Artsmangfold

Med unntak av treslaget ask (sterkt truet - EN), som forekommer som nye skudd og småbusker og et lite almetre (EN), er det ikke registrert rødlistearter i området. De mest interessante artsfunnene er ellers hasselkjuke på grov hassel et par steder i området og bakkefiol nord i furu-hasselholtet. Hasselkjuke er typisk for grove hasselkjerr med forekomst av død ved. Bakkefiol er en typisk art for kalkrike og noe tørkeutsatte skogtyper rund Oslofjorden og på Østlandet. Det kan være noe potensial for markboende sopp, men det ble ikke gjort noen funn ved befaring. Det ble også registrert noen skudd av barlind, rødlistet som sårbar (VU), men disse er med stor sikkerhet frøsådd fra plantede hagebusker.

Figur 8. Arter funnet i området. Til venstre hasselkjuke. Til høyre bakkefiol.

Funn av interessante arter vises i tabell 2. Forklaring av rødlistekategorier vises i vedlegg 2. Det er ikke gjort grundige undersøkelser av mangfoldet av alle artsgrupper, slik at det kan finnes flere rødlistearter av for eksempel moser, sopp og virvelløse dyr i området.

Tabell 2. Rødlistearter og andre interessante arter registrert i området. Unntatt virveldyr, som vises i tabell 5.

Artsgruppe	Vitenskapelig navn	Norsk navn	Kategori	Siste funn
Karplanter	<i>Fraxinus excelsior</i>	Ask	Sterkt truet (EN)	29.09.2022
Karplanter	<i>Knautia arvensis</i>	Rødknapp	Livskraftig (LC)	29.09.2022
Karplanter	<i>Ulmus glabra</i>	Alm	Sterkt truet (EN)	2017
Karplanter	<i>Viola collina</i>	Bakkefiol	Livskraftig (LC)	29.09.2022
Sopp	<i>Dichomitus campestris</i>	Hasselkjuke	Livskraftig (LC)	29.09.2022

3.4 Fremmede arter

Planområdet ligger i byggesonen og består til dels av bebyggelse og hageanlegg, og det er en god del fremmede arter i området. Registrerte fremmede arter vises i tabell 4. Hagebusker og stauder i etablerte beplantninger er ikke tatt med her, kun villspredde forekomster. For forklaring av kategorier vises til vedlegg 3.

Tabell 3: Fremmede arter i de tre høyeste risikokategoriene funnet i undersøkelsesområdet ved Åsjordet.

Artsgruppe	Vitenskapelig navn	Norsk navn	Kategori	Siste funn
Karplanter	<i>Berberis thunbergii</i>	Høstberberis	Svært høy risiko (SE)	29.08.2022
Karplanter	<i>Bunias orientalis</i>	Russekål	Svært høy risiko (SE)	29.08.2022
Karplanter	<i>Cotoneaster divaricatus</i>	Sprikemispel	Svært høy risiko (SE)	29.08.2022
Karplanter	<i>Cyanus montanus</i>	Honningknoppurt	Høy risiko (HI)	29.08.2022
Karplanter	<i>Laburnum anagyroides</i>	Gullregn	Svært høy risiko (SE)	29.08.2022
Karplanter	<i>Lysimachia nummularia</i>	Krypfredløs	Svært høy risiko (SE)	08.06.2022
Karplanter	<i>Melilotus albus</i>	Hvitsteinkløver	Svært høy risiko (SE)	29.08.2022
Karplanter	<i>Parthenocissus inserta</i>	Villvin	Høy risiko (HI)	29.08.2022
Karplanter	<i>Sambucus racemosa</i>	Rødhyll	Svært høy risiko (SE)	29.08.2022

Gullregn, høstberberis, krypfredløs og sprikemispel finnes spredt i skogsvegetasjonen i furu-hasselholtet, gullregn mest hyppig. Flere av disse er nok etablert i mange av skogteigene i nærområdet. Honningknoppurt vokser i plenareal, mens russekål og hvitsteinkløver mest finnes i veikanter. Alle er arter som risikerer å spre seg videre inn i tilgrensende natur.

Av andre problemarter finnes en del skvallerkål.

4 Vurdering av naturmangfoldet og planene

4.1 Konsekvenser av tiltaket

Generell risiko ved utbygging nær eiketrær er skader på rotsystemet, komprimering av jord som gir dårligere forhold for røttene, drenering eller annen endring av vannforhold som kan medføre tørkestress og endrede lysforhold som kan svekke treet eller annet biologisk mangfold knyttet til treet.

Utbyggingsplanene ved Åsjordet har lagt til rette for å ta vare på eika i lokalitet BN00122459. Det er satt en hensynssone rundt eika for å ikke komme i konflikt med kronen og for å unngå å skade røttene, se figur 9 og 10. Hensynssonen er ikke helt symmetrisk, men følger dryppsonen til kronen og antatt utstrekning av hoveddelen av rotsystemet i bakken. Hensynssonen er markert rett utenfor trekronens dryppsoner.

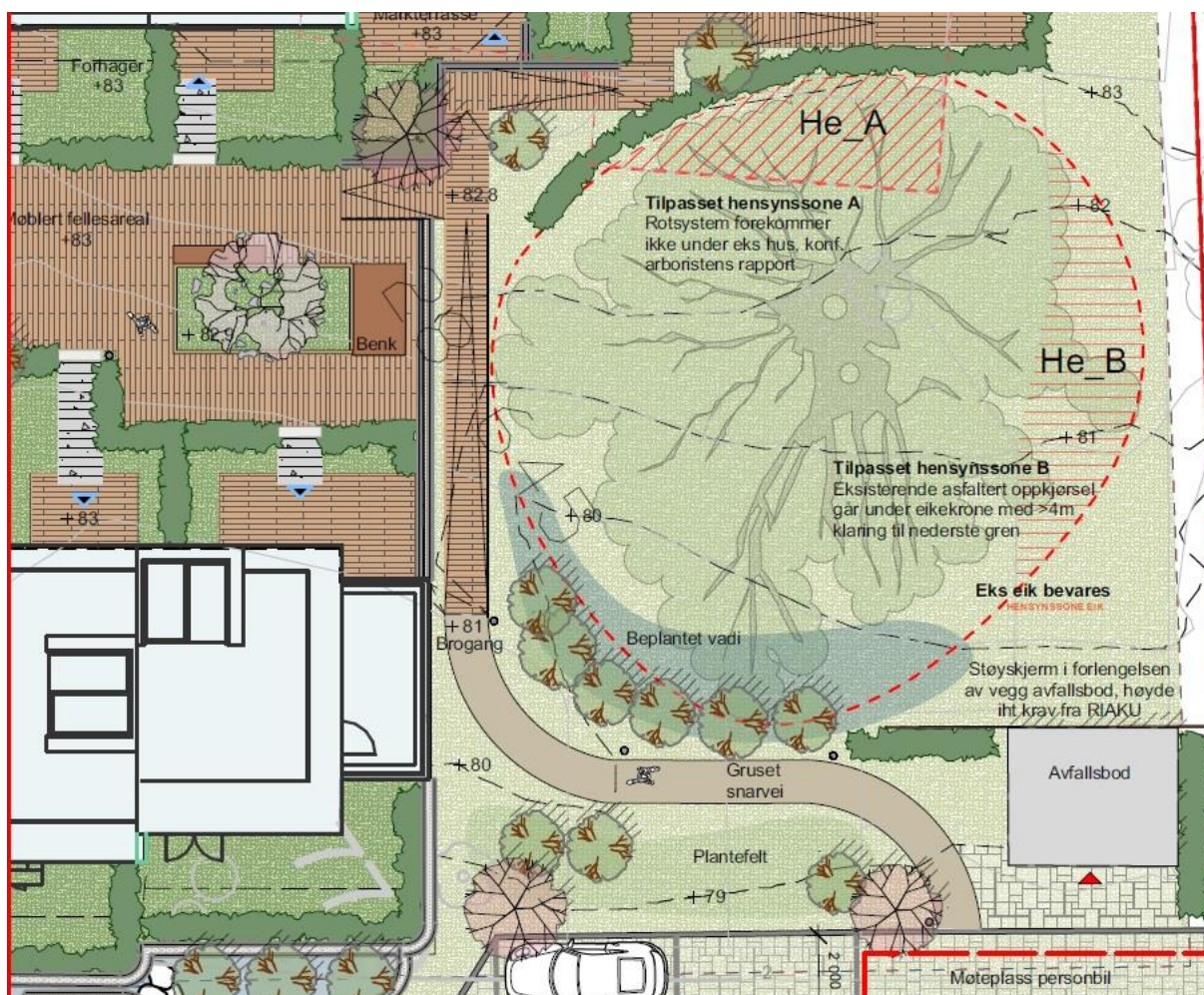
Figur 9: Naturtyper, viktig grønstruktur og skisserte utbyggingsplaner. Hensynssonen til eika vises som en avrundet form med svart kantstrek rundt trekronen.

Hageform (Rogneby 2023) konkluderer i sitt notat slik:

«Det er utformet en hensynssone og vil bli utarbeidet en god og detaljert marksikringsplan som ivaretar treets sikkerhet under anleggs- og byggeprosessen, og som sikrer treets vitalitet i tiden etter endt bygging. Sol/skygge-analysen viser at endringene for treet er små eller ubetydelige. Samlet vurdering er at tiltaket ikke fører til negative konsekvenser for eiketreet.»

Følgende er lagt til grunn for denne vurderingen:

«Marksikringsplan med uthevet hensynssone vedlegges søknad om rammetillatelse. Prosjektets marksikringsplan skal respekteres og opprettholdes under hele anleggs- og byggeprosessen. Hvis det skulle oppstå behov for beskjæring i kronen skal dette avklares med ansvarlig arborist før det iverksettes. Beskjæring skal kun utføres av godkjent/sertifisert arborist. Ved avdekking av røtter under graveprosessen skal det graves rundt disse for hånd. Ved behov skal ansvarlig arborist vurdere hvilke røtter som kan beskjæres og hvilke som må bevares i sin helhet. Dette avgjøres fortløpende ut ifra røttenes omfang og størrelse.»

Figur 10. Utsnitt fra illustrasjonsplan. Planlagt utbygging i Åsjordet 9-13. Hensynssone for eik markert med stiplet rød strek.

Biofokus vurdering

Treet har ingen røtter mot vest hvor eksisterende hus står, og trolig i liten grad røtter mot nord hvor det er asfaltert og komprimert jord. Mot sørøst strekker seg røttene gjennom plen til det tar stopp ved dagens garasje rundt 9 m unna. Røttene strekker seg dermed hovedsakelig ut mot sør og sørvest i eksisterende plenareal.

Hensynssonen er på det største tegnet ca. 11,3 m ut fra stammen (mot sør-sørøst), mens den mot nærmeste nye tiltak i sørvest (brogang) er på ca. 9,6 m. Avstand til nærmeste planlagte bygg i sør er ca. 13 m fra stammen. Hensynssonen er etter vår vurdering generelt sett noe snau. Den strekker seg som sagt rett utenfor trets dryppsoner. Normalt vurderes det at store eiker i åpent terreng kan ha en rotsone med en utstrekning på 1,5 ganger dryppsonen eller mer (Olberg m.fl. 2018, Direktoratet for naturforvaltning 2012), men utstrekningen vil kunne variere fra tre til tre ut fra de lokale forholdene.

Av tiltak som er planlagt nært inntil hensynssonen er det mot sørøst planlagt en gruset gangvei som fører fram til en brogang. Grusstien ligger ca. 11 m unna nærmeste eikestamme, men der dagens garasje er. Denne vurderes dermed ikke å komme i konflikt med eikerøttene. I øst er det også planlagt en støyskjerm ca. 10,5 m unna eikestammen og avfallsbod utenfor. Skjermen må fundamenteres. Den er imidlertid plassert til dels der dagens garasje er og til dels på asfaltert biloppstillingsplass inntil garasjen. Det er dermed også her lite konflikt med eikerøtter. Mot sørvest er det tegnet en brogang

grensende til hensynssonen ca. 9,6 m unna eikestammen. Brogang vil ifølge prosjektets landskapsarkitekter «fundamenteres på punktfundamenter (søyler) som vil gå i grensen til hensynssonen. Det blir svært begrenset utgraving for disse og arbeidet må overses av arborist i tilfelle røtter avdekkes.» Her bør det dermed være mulig å unngå skader på eikerøttene.

Figur 11: Eika har greiner som strekker seg langt ut mot sørøst, over plenen og mot dagens garasje.

Bortenfor brogangen er nærmeste større tiltak nytt bygg med hjørne ca. 13 m fra eikestammen. Det er i denne retningen eikerøttene trolig har størst utstrekning. Det er dermed ikke usannsynlig at bygget her vil berøre rotsonen. Ideelt sett burde hensynssonen vært noe større i denne retningen, i og med at det trolig er her de viktigste eikerøttene går. Under forutsetning av at gravearbeidene her gjøres forsiktig og under overvåking og fortløpende vurdering av arborist (som angitt av Rogneby), vurderer vi likevel at planene kan videreføres uten stor risiko for skade på eikerøttene og eiketreet. Men det kan altså være slik at det er røtter i denne retningen som må spares. I forbindelse med byggegrop og bygging av grunnmur under byggeprosessen må det også sikres at en unngår drenering av terrenget ovenfor. Selv om overvann skal håndteres lokalt og vannforholdene etter endt byggeprosess skal være stort sett uendret er det viktig at treet ikke utsettes for tørkestress i anleggsperioden.

Vest for eika skal dagens bygg rives og det skal settes opp nye rekkehus. Fotavtrykket blir uendret, og nye bygg kommer lenger unna eika enn dagens bygg, med markterrasse mot eika. Det er viktig at en i anleggsperioden ikke gjør gravearbeider utenfor dagens grunnmur, men dette bør ikke være et problem.

Etter retningslinjene og med begrepsbruken i Miljødirektoratets veileder M-1941 (Miljødirektoratet 2021) vurderes konsekvensen for eika til **Ingen eller ubetydelig miljøskade** forutsatt at en foretar nødvendig sikring. Nødvendig sikring innebærer som nevnt i notatet fra Hageform (Rogneby 2023) en grundig marksikringsplan som følges til enhver tid, overvåking av arborist i forbindelse med arbeider nær eika og eventuelle sikringstiltak for eikerøtter underveis. I tillegg sikring mot drenering av terrenget i forbindelse med graving og fundamentering.

Furu-hasselholtet kommer i direkte konflikt med planlagt bebyggelse som vist i figur 2. De fleste av de store furuene, i tillegg til det meste av hasselen, vil bli hogd og arealet bebyggt med hus. En stor furu i sørvest, men utenfor selve holtet, er spart og gitt en sikringsone (figur 2). Det er i illustrasjonsplanen også lagt opp til å ta vare på noe død ved fra furuene i tilknytning til lekeplass. Furu-hasselholtet som økosystem blir likevel borte. Etter retningslinjene og med begrepsbruken i Miljødirektoratets veileder M-1941 (Miljødirektoratet 2021) kan påvirkningen på furu-hasselholtet beskrives som at det blir sterkt forringet. Verdien av dette området klassifiseres som noe verdi. Dette innebærer at konsekvensgraden for furu-hasselholtet vurderes som **Noe miljøskade**.

4.2 Vurdering opp mot Naturmangfoldloven

§ 8. (kunnskapsgrunnlaget)

Planområdet er kartlagt for forekomster av naturtyper og viktig grønnstruktur. Artsregistreringer for alle artsgrupper er ikke grundig gjennomført, men egne feltregistreringer sammen med tidligere registreringer gir et godt bilde av både forekomster og potensial. Kunnskapsgrunnlaget er vurdert som godt nok til å kunne vurdere områdets naturverdi og virkninger av tiltaket.

§ 10. (økosystemtilnærming og samlet belastning)

Naturen i området har gradvis endret seg de siste sytti til hundre årene fra skog- og jordbruksbygd med begrenset utbygging til tett villabebyggelse med små og spredte rester av natur. I dag består restnaturen i nærområdet av små skogholt med blandinger av edelløvsog og kalk- og lågurtfurusog, samt spredte mer eller mindre store trær av ulike treslag spredt i bebyggelsen. Skogholtene er i stor grad påvirket av utsiktshogster, ulik typ av bruk, dumping av hogst- og hageavfall og fremmede arter. Det er likevel klare naturkvaliteter i disse restarealene, knyttet til både gamle trær, død ved og kalkrik bakke med kalkkrevende arter.

Innenfor og i kant av planområdet ble store deler av gjenværende skogholt bygd ut for 10-15 år siden. Inneværende prosjekt vil ta den siste resten av dette holtet. Det føyer seg dermed inn i rekken av bit-for-bit-utbygginger av restnaturen i området. Prosjektet har i seg selv liten effekt på naturkvalitetene i området, men den samlede belastningen av tilsvarende utbygginger over tid er relativt stor. I et 20-årsperspektiv fra ca. 2000 og fram til i dag, er det trolig at de største naturkvalitetene er registrert som naturtypelokaliteter og at disse i begrenset grad er bygd ut. Naturtypekartleggingen er imidlertid gjort med begrensede midler og ut fra potensialvurderinger på kart og flyfoto, og en del arealer med naturtypekvaliteter kan ha vært oversett. Mye av restnaturen i området har, forutsatt at arealene er store nok, naturtypekvalitet. Det gjelder også furu-hasselholtet i området som, om det hadde vært større, ville blitt kartlagt som verdifull naturtype. Mange av de små restbiotopene i nærområdene, som ikke har blitt kartlagt som naturtyper, har blitt bygd ut de siste 20 årene.

§ 9. (føre-var-prinsippet)

Behov for føre-var baseres på vurderinger av både kunnskapsgrunnlaget og samlet belastning.

Det vurderes å være noe potensial for kalkkrevende markboende sopp i furu-hasselholtet, uten at forekomst er avdekket. Det er tatt høyde for slike forekomster i vurderingen av dette arealet, og utløser ikke behov for føre-var-hensyn.

Basert på vurderingene av samlet belastning er det trolig at det for mange arter vil være et terskelnivå når forekomsten av egnet habitat i landskapet blir for lite til å kunne opprettholde en levedyktig populasjon over tid. Dette terskelnivået er for en del arter trolig passert for lenge siden, mens andre fortsatt vil kunne klare seg så lenge det fortsatt finnes skogholt og spredte trær i området. Føre-var-hensyn bør her kunne knyttes til overordna planer for bygging og bevaring i bydelen, men er vanskelig å koble til et enkeltprosjekt som dette.

4.3 Hensyn og avbøtende tiltak

Ved en utbygging i området som skissert i plantegningene vil det som tidligere nevnt i nærheten av hensynssonen til eika være nødvendig med sikringstiltak og forsiktig graving med arborist tilstede som angitt i notatet til Hageform. Marksikringsplan med tydelig byggegrense og inngjerding av hensynssonen rundt eika er nødvendig. Det er viktig å unngå lagring av tunge materialer og masser, og unngå å kjøre med tunge maskiner innenfor denne sonen. På den måten vil man skåne rotsonen til treet. Se videre råd angående hensyn til eiker i anleggsfasen i veileder for skjøtsel av eiker (Olberg et al. 2018). Ved graving for nytt bygg sør for eika er det viktig å unngå drenering av terrenget. Anlegget ligger lavere i terrenget sammenlignet med hvor eika står, og en eventuell drenering av bakken risikerer da å svekke eika. Fortsatt godt tilsig av vann fra høyere i terrenget, vest-nordvest, er også viktig. Riving og bygging av nytt bygg her må ikke føre til avledning av vannstrømmen i bakken.

Ut fra plantegningene vil hele holtet med furu og hassel bli nedbygd. Hvis en skulle prøvd å avbøte konsekvensen av nedbygging for denne lokaliteten, måtte en ha justert plantegningene.

I alle byggeprosjekter vil det være positivt om en kan utforme grøntarealer med mest mulig naturlig vegetasjon og elementer med betydning for biologisk mangfold. Skogholt er generelt vanskelig å «erstatte» i et forsvarlig tidsperspektiv, og i det aktuelle prosjektet er det uansett lite plass igjen til dette. Å spare enkelttrær som kan få bli gamle og store er viktig, noe som er gjort med den ene furua i sørvest. En kan vurdere å plante et par enkelttrær av furu eller eik, men det vil være en utfordring å gi disse nok plass til å kunne vokse seg store og få en langsiktig økologisk funksjon.

I tilknytning til den gjenværende grønnstrukturen, framfor alt i sørvest ved lekeplass, kunne en legge til rette for naturlig vegetasjon typisk for området. Dette kan f.eks. gjøres ved å anlegge eng og/eller lage nye kratt av hassel eller av andre naturlige busker. En bør da utnytte et naturlig og tynt jordsmonn, og unngå å tilføre fetere jord. Busker naturlige og typiske for Indre Oslofjord er f.eks. slåpetorn, dvergmispel, geitved og hagtorn.

Ved planlagt vedi sørøst for eika er det viktig å unngå planting av høyvokste trær/busker, som risikerer å vokse inn i krona til eika. En bør her også bruke arter som forekommer naturlig og er typiske for regionen.

4.4 Håndtering av fremmede arter

Det forekommer en god del fremmede arter i planområdet. Det er viktig at håndtere masser med fremmede arter på en slik måte at man ikke utilsiktet sprer frø eller plantedeler av disse artene i anleggsfasen. Infiserte jordmasser kan måtte håndteres med stor forsiktighet for å unngå spredning og nyetablering i området eller spredning til nye områder. Spredning kan skje både ved graving i jordmasser, flytting av jordmasser og via jord som følger med biler, maskiner og øvrig anleggsutstyr. Ved graving er det viktig at massene håndteres lokalt eller deponeres i allerede infiserte områder slik at fremmede arter ikke spres til nye områder. I den grad det skal tilføres masser i området er deponering/gjenbruk lokalt under dekke av rene masser ofte beste løsning (Misfjord og Angell-Petersen 2018).

For å bekjempe fremmede arter som er etablert i området bør man følge faglige råd som er tilpasset hver art eller artsgruppe. Informasjon om bekjempelse av fremmede arter finnes i utredning fra NINA fra 2017 (Blaalid 2017), i Fylkesmannens handlingsplan mot fremmede skadelige arter i Oslo og Akershus (Fylkesmannen i Oslo og Akershus 2010) og i faktablad fra Fagus.

For å unngå fremtidig spredning av fremmede arter er det viktig å være bevisst ved nyplanting i området. Fremmede treslag, busker eller stauder med høy (HI) eller svært høy (SE) risikokategori bør unngås helt. Det beste ville være å unngå alle fremmede arter og kun bruke stedeagne norske arter. Dette for å unngå at arealet i fremtiden blir en kilde til spredning av fremmede arter.

5 Referanser

- Artsdatabanken. 2018a. Fremmedartslista 2018. <https://www.artsdatabanken.no/fremmedartslista2018>
- Artsdatabanken. 2018b. Norsk rødliste for Naturtyper 2018. <https://www.artsdatabanken.no/rodlistefornaturtyper>
- Artsdatabanken. 2021. Norsk rødliste for arter 2021. <https://artsdatabanken.no/lister/rodlisteforarter/2021/>
- Artsdatabanken og GBIF Norge. 2022. Artskart - internettportal for artssøk. <http://artskart.artsdatabanken.no/>
- Blaalid, R., Often, A., Magnussen, K., Olsen, S. L. & Westergaard, K.B. 2017. Fremmede skadelige karplanter – Bekjempelsesmetodikk og spredningshindrende tiltak. – NINA Rapport 1432. 87 s. <https://www.miljodirektoratet.no/globalassets/publikasjoner/m906/m906.pdf>
- Bratli, H., Halvorsen, R., Bryn, A., et al. 2019. Beskrivelse av kartleggingsenheter i målestokk 1:5000 etter NiN (2.2.0). Utgave 1, kartleggingsveileder nr 4, Artsdatabanken, Trondheim. https://www.artsdatabanken.no/Files/29653/Beskrivelser_av_kartleggingsenheter_m_lestokk_1_5000.pdf
- Direktoratet for Naturforvaltning. 2012. Handlingsplan for utvalgt naturtype hule eiker.
- Direktoratet for Naturforvaltning. 2007. Kartlegging av naturtyper - verdisetting av biologisk mangfold. DN-håndbok 13. 2. utgave 2006 (oppdatert 2007). DN-håndbok 13. https://www.miljodirektoratet.no/globalassets/publikasjoner/dirnat2/attachment/54/handbok-13-080408_low.pdf
- Rogneby, P.F. 2023. Konekvensanalyse eiketree, Åsjordet 9-13. Hageform AS.
- Fylkesmannen i Oslo og Akershus. 2010. Handlingsplan mot fremmede skadelige arter i Oslo og Akershus Rapport 2/2010. s.84. https://www.fylkesmannen.no/Documents/Dokument%20FMOA/Milj%C3%B8%20og%20klima/Naturmangfold/Handlingsplan_mot_fremmede_skadelige_arter_i_Oslo_og_Akershus.pdf
- Høitomt, L. E., Hertzberg, M. og Lønnve, O. J. 2019. Kartlegging av hule eiker og andre store edelløvtrær i bydelene Ullern og Vestre Aker i Oslo. BioFokus-notat 2019-58. Stiftelsen BioFokus. Oslo. <http://lager.biofokus.no/biofokus-notat/biofokusnotat2019-58>
- Jakobsen, S. og Pedersen, B. 2020. Naturindeks for Norge 2020. Tilstand og utvikling for biologisk mangfold. NINA Rapport 1886., s.118. <https://brage.nina.no/nina-xmlui/bitstream/handle/11250/2686068/ninarapport1886.pdf?sequence=3&isAllowed=y>
- Klima- og miljødepartementet. 2009. Lov om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven). <http://lovdata.no/dokument/NL/lov/2009-06-19-100>
- Miljødirektoratet. 2015. Veileder for kartlegging, verdisetting og forvaltning av naturtyper på land og i ferskvann., s.38. <https://www.miljodirektoratet.no/ansvarsomrader/overvaking-arealplanlegging/naturkartlegging/myndigheter/kartlegging-av-naturtyper-pa-land/hvordan-kartlegges-naturtyper/>
- Miljødirektoratet. 2021. Konsekvensutredninger for klima og miljø. Veileder | M-1941. <https://www.miljodirektoratet.no/ansvarsomrader/overvaking-arealplanlegging/arealplanlegging/konsekvensutredninger/>
- Miljødirektoratet. 2022. Naturbase. <http://kart.naturbase.no/>
- Misfjord, K. og Angell-Petersen, S. 2018. Håndtering av løsmasser med fremmede skadelige plantearter og forsvarlig kompostering av planteavfall med fremmede skadelige plantearter. M-982. <http://www.miljodirektoratet.no/Documents/publikasjoner/M982/M982.pdf>
- NGU. 2022a. Interaktivt berggrunnskart fra Norges geologiske undersøkelser sin digitale karttjeneste. <https://geo.ngu.no/kart/berggrunn/>
- NGU. 2022b. Interaktivt løsmassekart fra Norges geologiske undersøkelser sin digitale karttjeneste. http://geo.ngu.no/kart/losmasse_mobil/
- Olberg, S., Reiso, S. og Solfeld, E. 2018. Veileder om skjøtsel og hensyn i forvaltningen av hule eiker. BioFokus-rapport 2018-13. <http://lager.biofokus.no/biofokus-rapport/biofokusrapport2018-13.pdf>
- Rogneby, P.F. 2023. Konekvensanalyse eiketree, Åsjordet 9-13. Hageform AS.

Vedlegg 1. Naturtypebeskrivelser

BN00122459, Åsjordet 9

Store gamle trær – Hule eiker Verdi: B Areal : 0,7 daa

Innledning: Lokaliteten er kartlagt av Lars Erik Høitomt (BioFokus) våren 2019. Registreringen er en del av en større eikekartlegging i Oslo i regi av Bymiljøetaten. Kartleggingsmetodikken følger DN-håndbok 13 med utkast til reviderte faktaark fra 2015.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger på opparbeidet plen på adressen Åsjordet 9 på Ullern i Oslo kommune.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Avgrensningen gjelder naturtypen store gamle trær med utforming eik. Treet omfattes av forskriften for utvalgte naturtyper og kommer inn under definisjonen hule eiker. Eika er tostammet og splittet helt nede ved basis. Stammene har en brysthøydeomkrets på henholdsvis 243 og 200 cm. Sprekkebarken er 3 cm dyp. Treet har en bred krone som er lite beskåret. Det finnes noen få døde greiner av små dimensjoner i kronen og enkelte av greinene er angrepet av barksprengersopp. Treet har små begynnende råtedannelser på noen grove greiner høyt oppe i kronen og høyt oppe i stammen kan man skimte noe som ser ut til å være et lite inngangshull til et hulrom. Treet står helt fristilt på plena og har optimale solforhold fra sør. Det er lite påvekst av mose og lav på nedre stammehalvdel.

Artsmangfold: Ingen kravfulle arter er registrert, og potensialet for at det finnes interessante arter på treet i dag regnes som lavt. Dette vil kunne endre seg på sikt, særlig hvis treet utvikler dødvedpartier, hulrom eller grov sprekkebark.

Bruk, tilstand og påvirkning: Kronen er lite beskåret beskjæringene er av eldre dato. Flere av de grove lavhengende greinene er bevart, noe som er uvanlig for eiketrær som står i hager. Rotsonen vurderes som delvis intakt da treet står svært nær et bolighus.

Fremmede arter: Ingen arter registrert.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten befinner seg i et område med mye store gamle trær. Blant annet er det en del større eik i nærheten. Dette gjør at spesialiserte arter knyttet til gamle edelløvtrær, og eik spesielt, har større sannsynlighet for å leve her eller etablere seg i dette området i nær fremtid, enn hvis trærne stod mer spredt og isolert plassert. Edelløvtrærne i dette området er derfor mer verdifulle for det biologiske mangfoldet som følge av tilstedeværelsen av de andre trærne.

Verdivurdering: Treet gis middels vekt på størrelse og middels vekt på sprekkebarkdybde. Treet har litt dødved i krone, små råteskader og tegn til hullåpning oppe i kronen, noe som trekker verdien i positiv retning. Det ble ikke gjort noen funn av rødlistede arter på treet og potensialet for forekomster av slike vurderes som lavt. Nærhet til flere store eiketrær trekker verdien i positiv retning. Samlet vurderes lokaliteten som viktig (B-verdi). Treet oppfyller kravene til utvalgt naturtype hul eik, jf. forskrift om utvalgte naturtyper etter naturmangfoldloven (www.lovdato.no/for/sf/md/xd-20110513-0512.html). Forskriften omfatter også store eiker som ikke har utviklet hulrom enda. Det skal tas særskilt hensyn til utvalgte naturtyper (naturmangfoldloven § 53).

Skjøtsel og hensyn: For å ivareta naturmangfoldet bør ikke treet beskjæres mer enn høyst nødvendig ut fra hensyn til sikkerhet. Dette bør vurderes og eventuelt utføres av sertifisert trepleier/arborist. Greiner som faller ned eller beskjæres bør få lov til å bli liggende på bakken, eventuelt flyttes til et passende sted i nærheten der de kan få bli liggende (gjelder særlig grove deler av greiner). Dersom treet dør bør det få bli stående, med en gradvis reduksjon av kronen for å ivareta sikkerhet. Hulrom i stamme/greiner er svært viktige for mange sjeldne insekter, og disse bør ikke fylles igjen når de oppstår. Gravearbeider i nærheten av treet kan påføre treets røtter stor skade, noe som kan svekke treet og føre til at det dør. Store trær som dette kan ha viktige røtter vesentlig lengre ut fra stammen enn det som er trekronens dryppsoner. Dersom det planlegges tiltak i nærheten av treet som kan påvirke det negativt, skal det utarbeides konsekvensanalyse av tiltakets virkning på treet (jf. naturmangfoldloven og byggeteknisk forskrift). Kontakt Bymiljøetaten for mer informasjon. Oppslag av unge trær rundt treet bør fjernes med jevne mellomrom for å bedre vokseforholdene for asken.

Vedlegg 2. Kategorier for rødlistearter

Norsk rødliste for arter (Artsdatabanken 2021) lister og vurderer norske arters risiko for utryddelse. For å vurdere en spesifikk arts risiko for utryddelse vurderes grovt sett artens sjeldenhet, tilbakegang og leveområdets størrelse og fragmentering. Målsettingen med den nasjonale rødlisten er å sikre at artene ikke forsvinner fra landet.

Artene på rødlisten er rangert i seks kategorier. Kategoriene viser hvor høy risiko artene i kategorien har for å dø ut, forutsatt at forholdene ikke endres.

Tabell 4. Kategorier for arter som er rødlistet.

RL-kategori	Rødlistekategori	Forklaring
RE	Regionalt utdødd (Regionally Extinct)	Arter som er utdødd som reproduserende i landet. Ifølge IUCN skal denne kategorien kun benyttes når det ikke er spor av tvil om at arten er utryddet i landet. I tillegg skal arten ha reprodusert i Norge de siste 200 årene.
CR	Kritisk truet (Critically Endangered)	Arter som har ekstremt høy risiko for å dø ut (50 % sannsynlighet for utdøing innen 3 generasjoner og minimum ti år)
EN	Sterkt truet (Endangered)	Arter som har svært høy risiko for å dø ut (20 % sannsynlighet for utdøing innen 5 generasjoner, minimum 20 år).
VU	Sårbar (Vulnerable)	Arter som har høy risiko for å dø ut (10 % sannsynlighet for utdøing innen 100 år).
NT	Nær truet (Near Threatened)	En art er nær truet når den ikke tilfredsstillende noen av kriteriene for CR, EN eller VU, men er nære ved å tilfredsstillende noen av disse kriteriene nå, eller i nær framtid.
DD	Datamangel (Data Deficient)	En art settes til kategori datamangel når usikkerhet om artens korrekte kategori plassering er svært stor, og klart inkluderer hele spekteret av mulige kategorier fra og med CR til og med LC.

Tabell 5. Kategorier for arter som ikke er rødlistet.

Kategori	Kategori	Forklaring
NE	Ikke vurdert (Not Evaluated)	Arter som ikke har blitt vurdert. Dette kan for eksempel skyldes dårlig utredet taksonomi, dårlig kunnskapsgrunnlag eller mangel på tilgjengelig kompetanse.
NA	Ikke egnet (Not Applicable)	Arter som ikke skal vurderes på nasjonalt nivå. I hovedsak fremmede arter hvilket er arter som er kommet til Norge ved hjelp av mennesket eller menneskelig aktivitet etter år 1800.
LC	Livskraftig (Least Concern)	Dette er arter som ikke er direkte truet og har livskraftige bestander i Norge.

Vedlegg 3. Kategorier for fremmede arter

Fremmedartslista for Norge (Artsdatabanken 2018a) lister og risikovurderer arter som bevisst eller ubevisst er innført til Norge ved hjelp av mennesket, etter år 1800.

Dette betyr at alle arter som er tatt inn i Norge etter 1800 betegnes som fremmede arter. De fremmede artene blir vurdert etter invasjonspotensial og økologisk effekt og blir satt i en kategori som viser hvilken grad av trussel arten utgjør for norsk natur. Invasjonspotensial angir sannsynlighet for artens spredning og etablering i naturen, og sannsynlig hastighet for invasjonen. Økologisk effekt viser i hvilken grad den fremmede arten kan påvirke stedegne arter og naturtyper.

Tabell 6. Kategorier i Fremmedartslisten for Norge 2018.

FA-kategori	Kategori	Forklaring
SE	Svært høy risiko (Severe impact)	Fremmede arter med en svært høy risiko er faktiske eller potensielle økologiske skadegjørere og har potensial til å etablere seg over store områder.
HI	Høy risiko (High impact)	Fremmede arter med høy risiko har stor spredning med en viss økologisk effekt, eller stor økologisk effekt med en begrenset spredning
PH	Potensielt høy risiko (Potentially high impact)	Fremmede arter med potensielt høy risiko har enten store økologiske effekter, kombinert med et lite invasjonspotensial, eller et stort invasjonspotensial, men ingen kjente økologiske effekter.
LO	Lav risiko (Low impact)	Fremmede arter med lav risiko er ikke dokumentert å ha noen vesentlig negativ påvirkning på norsk natur.
NK	ingen kjent risiko (No known impact)	Fremmede arter uten kjent risiko har ingen kjent spredningspotensial og ingen kjente økologiske effekter

Biofokus

– for et godt kunnskapsgrunnlag

Biofokus er en ideell stiftelse som skal tilrettelegge informasjon om biologisk mangfold for beslutningstakere, samt formidle kunnskap innen fagfeltet bevaringsbiologi. Biofokus ønsker å bidra til en kunnskapsbasert forvaltning av norsk natur.

En kunnskapsbasert forvaltning forutsetter god dokumentasjon av de arealene som skal forvaltes. Biofokus legger derfor stor vekt på feltarbeid for å sikre oppdaterte og relevante data om botanikk, zoologi, økologi, samt avgrensning og verdisetting av områder.

Høy kompetanse er en forutsetning for å kunne registrere og presentere biologisk mangfold-data på en god måte. Biofokus sine medarbeidere er derfor godt skolert innenfor en rekke artsgrupper og har en bred økologisk forståelse for de ulike naturtypene som de arbeider med, det være seg skog, kulturlandskap eller ferskvann. Digitale verktøy som databaser, GIS og bilde-behandling er viktige redskaper i vårt arbeid for å anskueliggjøre naturverdier på en best mulig måte.

Stiftelsen utgir den digitale rapportserien **Biofokus rapport**.

Biofokus rapport 2022–114
ISSN 1504-6370
ISBN 978-82-8449-148-6

Gaustadalléen 21
NO-0349 OSLO
Org.nr: 982 132 924
post@biofokus.no
biofokus.no